

BUZ ALTINDA MACERA

Tödürge Gölü'nde
buz altında soğuk ve
karanlık dünya...

SAKLANAN NAZLI ÇİÇEK

İnsanı kendine
hayran bırakan,
saklanan çiçek: Orkide.

BEYAZ CÜCELERİN PEŞİNDE

Hubble teleskobu başka
bir yıldız çevresindeki ilk
kuyruklu yıldızı görüntüledi.

MAGMA

YERYÜZÜ
DERGİSİ

#yavaşhayat

EN UZUN YAŞAYANLAR OKINAVA

ETİYOPYA
OMO VADİSİ

SARIKAMIŞ
BEYAZ ÜLKE

MADEN
BAKIR KENT

MAGMA
Baykuş
• ÖZEL EK •
Pol Pot'un
Distopyası ve
Soykırım
SIFIR YILI

ISSN 2148-7707
facebook/twitter: magmadergisi
www.magmadergisi.com

SAYI
23

NİSAN
2017

12 TL

KKTC
15 TL

SUALTINDAKİ TARİH

ARKEOLOG MEHMET BEZDAN, DENİZCİLİK ARKEOLOJİSİNE DAİR ÇOK ÖNEMLİ BİR SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASINA İMZA ATTI: **DERİNLERDEKİ PORTRERLER.**

söyleşi: ONUR CAYMAZ / fotoğraf: DOÇ. DR. HARUN ÖZDAŞ

Hisarönü Tunç Çağı Batığı kazısında denizaltında çalışan arkeologlar.

— Sevgili Bezdhan, Derinlerdeki Portreler fikri nasıl oluştu?

Arkeoloji aşkıma başlatan, lise yıllarımda sahafta gördüğüm bir derginin kapağında Türkiye kıyılarındaki Uluburun Batığı oldu. Çok farklı dönemlere ait kazılarda bulundum ama ağırlıklı olarak denizcilik arkeolojisi çalıştım. Bu disiplin Anadolu kıyılarında doğdu. 1958'de Bodrum'a gelen bir gazetecinin yaktığı ateşi Amerikalı genç bir arkeolog olan George Bass takip etti. 1960'ta Bass, ekibiyle arkeolojiyi suyun altına indirdi, böylece deniz aşırı ticaretin, dolayısıyla kültürler arasındaki etkileşimin izleri

görüldü. Ardından birçok arkeolog, yıllar içinde dünyanın en eski batığı da dahil olmak üzere birçok batık ve antik limanı araştırdı. Zamanla Aynhan Sicimoğlu, Mustafa V. Koç, Oğuz Aydemir, Kenan Yılmaz, Jeff Hakkı gibi isimler denizcilik arkeolojisine ülkemizde büyük destek verdi.

Kitapta ellilerden günümüze kadar bu disiplini anlatmak istedim; emek veren arkeologları, süngercileri, müzecileri, fotoğrafçıları ve destekçileri... Proje, TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı Başkanı Oğuz Aydemir ve Kenan Yılmaz'ın da destekleriyle bir kitap ve belgesele dönüştü.

— Türkiye'nin denizcilik arkeolojisindeki yeri ve öneminden biraz söz eder misin?

Günümüzden 3300 yıl öncesine tarihlenebilen dünyanın en eski batığından, 1. Dünya Savaşı'na kadar hemen her yüzyıldan, her dönemden batıklar ve antik döneme ait limanlar, bizim sularımızda. Tabii sadece denizlerimizde değil, Yenikapı örneğinde olduğu gibi karada yapılan çalışmalar da var. Yenikapı'da denizcilik tarihinin çok önemli bir dilimi aydınlatıldı.

— Kitapta çok özel isimlere rastlıyoruz. Süngerciler de var bu portrelerin arasında, arkeologlar da; bu disipline büyük maddi ve manevi emek sunmuş Mustafa V. Koç da var...

Ateşin ilk kıvılcımını yakanlar süngercilerdi. Suyun altında öyle uzun saatler kalıyorlardı ki deyim yerindeyse denizi avuçlarının içi gibi biliyorlardı. Arkeologlar bunu keşfince süngercilerin leş dediği batıkları bulup incelemeye başladı. Disiplinin gelişim hızını bir yanıla süngercilere borçluyuz. Yine de bu insanların çoğu yazık ki bilgisizlikten vefat etmiş, sakat kalmıştır; malum, vurgun... Derinlerdeki Portreler'de, yaşayan en yaşlı süngerci Mehmet amcayla o yılları konuştum. Çünkü tarihin tanığıdır. Herkesi ilk ağızdan dinleyip aktarma şansım oldu. Kitap boyunca dinlediğim tüm deneyimler eşsizdi. Örneğin denizcilik arkeolojisinin babası sayılan George Bass, dünyanın sualtındaki gözü olan eşsiz fotoğrafların sahibi Donald Frey, bilinen en eski batığını kazan Cemal Pulak, Bodrum Kalesi'ni dünyanın en romantik ve çekici müzelerinden biri kılan Oğuz Alpözen, Türkiye'nin batık envanterini çıkaran Harun Özdaş, Yenikapı batıklarının dünya tarihine kazandıran Ufuk Kocabaş ve elbette Mustafa V. Koç ki kendisi TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı'nın kurucuları arasındaydı; Türkiye'deki denizcilik arkeolojisi çalışmalarını en çok destekleyen kişi; bu alanda çalışan bir arkeolog olarak yapmış olduğu katkılar için kendisine şükranlarımı sunuyorum. Katkıları asla unutulmayacak.